

УДК 338.56

М.Ю. Лосєв, Ю.М. Лосєва

Харківський національний економічний університет, Харків

ШЛЯХИ ЗНИЖЕННЯ НАСЛІДКІВ ПОДАТКОВОГО РИЗИКУ В УПРАВЛІННІ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА

Поступовий перехід економіки України на ринкові відносини суттєво ускладнює умови господарювання і посилює конкурентну боротьбу між господарюючими суб'єктами, що може погіршувати їхній фінансовий стан і більше того – призводити до банкрутства. Тому актуальною стає проблема забезпечення в ринкових умовах господарювання економічної безпеки вітчизняних підприємств. Податки та податкова політика включені в систему економічної безпеки підприємства. На сьогодні широко розповсюджуються порушення податкового законодавства, що приводить до певних втрат як з боку держави, так і з боку суб'єкта господарювання. В зв'язку з цим підвищується рівень податкових ризиків, управління якими є одним з пріоритетних завдань управління підприємством.

Отже, метою роботи є узагальнення поняття «податковий ризик», та вироблення рекомендацій по зниженню його наслідків.

Поняття податкового ризику базується на такому внутрішньому факторі, як наявність податкових помилок. При цьому податковий ризик розуміється як ймовірність втрат суб'єкта господарювання через несприятливі зміни податкового законодавства в процесі фінансової діяльності або внаслідок допущених податкових помилок при обчисленні сум податкових платежів [1].

В роботах інших науковців поняття податкового ризику характеризується як ймовірність виникнення несприятливих наслідків для платника податків в сфері податкового планування [2].

Також існує інше тлумачення даного поняття, згідно з яким податковий ризик – це загроза для суб'єкта податкових відносин понести фінансові чи інші втрати, пов'язані з процесом оподаткування [3, 4]. Але наголошується, що такі втрати платник податків може понести через негативні відхилення фактичної діяльності від результатів податкового планування, на підставі яких приймаються управлінські рішення.

Отже, можна узагальнити вище наведені трактування податкового ризику наступним чином: податковий ризик підприємства – об'єкт механізму забезпечення економічної безпеки підприємства, та може оцінюватися як ймовірність виникнення фінансових чи інших втрат унаслідок здійснення податкової діяльності підприємства.

Чинниками податкового ризику підприємства можуть бути: зміна податкової політики, у результаті чого може збільшитись податковий тиск, і відповідно збільшиться податкове зобов'язання; можливість донарахувань платежів та штрафів за ненавми-

сне або навмисне порушення суб'єктом господарювання чинного законодавства; помилки та недоліки при плануванні, проектуванні та організації бізнесу [5]. Тому виникає необхідність не тільки в плануванні та попередженні податкових ризиків, а також в ліквідації їх наслідків.

В роботі пропонується впровадження системи резервних фондів на випадок настання податкового ризику. Даний резервний фонд є власним капіталом підприємства і створюється у розмірі частини від суми податкового платежу підприємства за попередній податковий період. Засоби податкового резервного фонду пропонується використовувати при:

підвищенні податкового зобов'язання при внесенні відповідних змін до податкового законодавства; допущенні помилки в розрахунку податкового зобов'язання, що призведе до підвищення суми податкового платежу підприємства;

підвищенні суми податкового зобов'язання при різкому зростанні інфляції;

у випадку скорочення обсягу тимчасово вільних грошових коштів підприємств і організацій.

Витрачання засобів резервного фонду здійснюється за рішенням ради директорів, при її відсутності – посадовцями підприємства. У річному звіті повинна міститися інформація про витрачання коштів резервного фонду за минулий фінансово-господарський рік.

Таким чином, можна зробити висновок, що впровадження даного резервного фонду дозволить підприємству понизити наслідки податкового ризику, а отже, і оптимізувати фінансовий стан підприємства.

Список літератури

1. Филін С.А. Финансовый риск и его составляющие для обеспечения процесса оценки и эффективного управления финансовыми рисками при принятии финансовых управленческих решений / С.А. Филін // *Финансы и кредит*. – 2002. – № 3. – С. 21-31.
2. Евстигнеев Е.Н. Основы налогового планирования / Е.Н. Евстигнеев. – 1-е издание. – СПб.: Питер, 2004. – 288 с.
3. Мигунова М.И. Методика формирования экспертной оценки значимости налоговых рисков / М.И. Мигунова, Т.А. Цыркунова // *Финансовый менеджмент (рус.)*. – 2007. – № 2. – С. 93-105.
4. Цыркунова Т.А. Налоговые риски: сущность и классификация / Т.А. Цыркунова, М.И. Мигунова // *Финансы и кредит (рус.)*. – 2005. – № 33. – С. 48-53.
5. Поняття та класифікація податкових ризиків. Інформаційний бюлетень „Вісті”, лютий 2010, №86 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документу: <http://zak.sta.gov.ua/node/7759>.